

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Emotion regulation in children with autism spectrum disorder : the link with social functioning and psychopathology

Pouw, L.

Citation

Pouw, L. (2014, January 14). *Emotion regulation in children with autism spectrum disorder : the link with social functioning and psychopathology*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/22989>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/22989>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

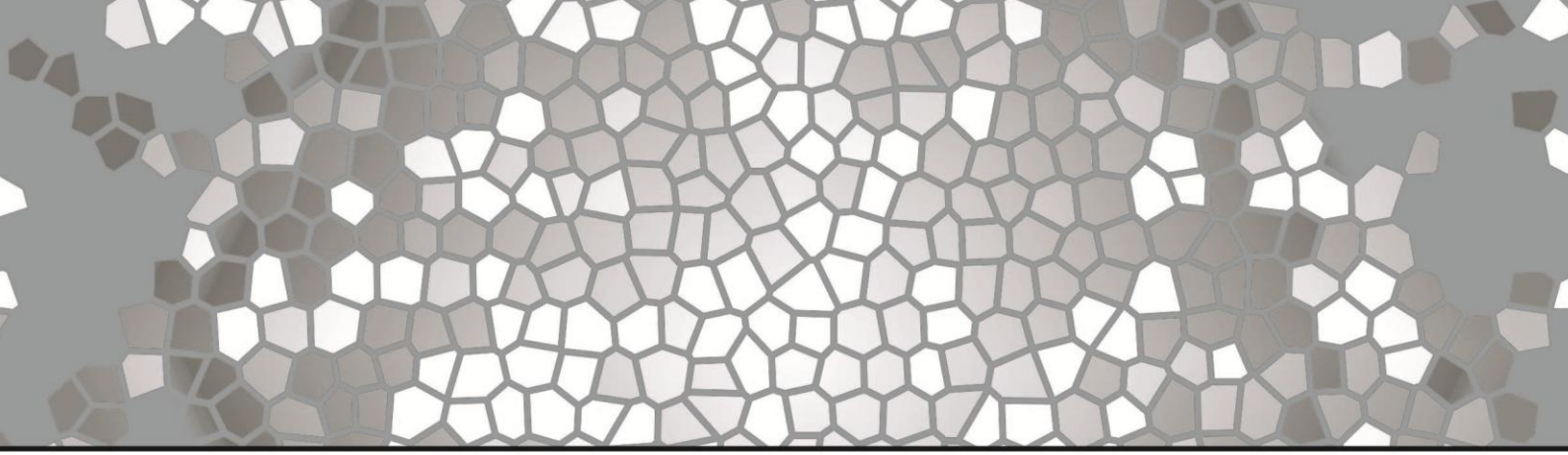

The handle <http://hdl.handle.net/1887/22989> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Pouw, Lucinda

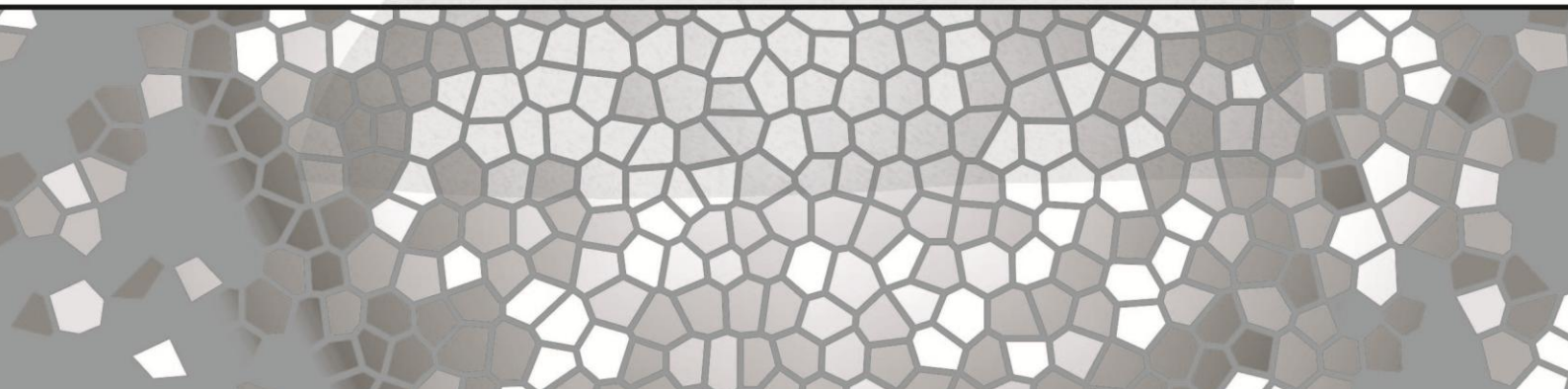
Title: Emotion regulation in children with Autism Spectrum Disorder : the link with social functioning and psychopathology

Issue Date: 2014-01-14

Chapter 8

Dutch summary/Nederlands samenvatting

Autismespectrum stoornissen (ASS) zijn een groep neurobiologische ontwikkelingsstoornissen die voorkomen bij ongeveer 1 % van de wereldpopulatie. Beperkingen in de sociale interactie, communicatie en stereotype gedragingen en interesses zijn officieel geclassificeerd als symptomen van ASS. Daarnaast ondervinden kinderen en adolescenten met een ASS beperkingen in het omgaan met veranderingen, nieuwe situaties, en in het participeren in sociale activiteiten. Steeds meer onderzoek wijst uit dat tekortkomingen in de emotionele ontwikkeling, met name emotieregulatie, voor een groot deel ten grondslag liggen aan problemen die kinderen en adolescenten met een ASS ondervinden. Emotieregulatie verwijst naar interne processen die beïnvloeden wanneer en hoe we emoties ervaren en hoe we onze emoties uiten. De centrale vraag in dit proefschrift is hoe verschillende aspecten van emotie regulatie invloed hebben op het sociaal functioneren en psychopathologie in kinderen en adolescenten met een ASS.

In **hoofdstuk 1** wordt een theoretisch kader gegeven van wat een emotie is en welke processen daarbij betrokken zijn. Daarbij wordt uitgegaan van het idee dat elke emotie een communicatieve en functionele waarde heeft. Vervolgens wordt er uiteengezet welke aspecten van emotieregulatie onderzocht worden in dit proefschrift, namelijk (i) emotioneel bewustzijn, (ii) coping en (iii) begrip van de emoties van anderen, empathie.

In **hoofdstuk 2** is onderzocht hoe begrip van de eigen en andermans emoties, boosheid en schaamte, bijdragen aan angst in jongens met een ASS vergeleken met typisch ontwikkelende jongens. Ten eerste lieten de resultaten zien dat jongens met een ASS zichzelf hoger scoren op specifieke angst en lager op empathisch begrip en schaamte. Ten tweede wezen de resultaten uit dat een beter begrip van de eigen emoties, i.e. het beter kunnen relateren van een emotie aan een externe situatie, gerelateerd is aan minder angst in beide groepen. Daarnaast bleek schaamte een sterke positieve relatie met sociale angst en een negatieve relatie met het gevoel van samenhang te hebben in beide groepen. Een opvallende bevinding was dat een beter begrip van andermans emoties gerelateerd was aan minder angst, alleen in typisch ontwikkelende jongens. Een mogelijke verklaring hiervoor was dat het focussen op andermans emoties, i.e. andermans emoties proberen te begrijpen, voor jongens met ASS problematisch is, omdat ze minder goed weten hoe op deze emoties te reageren vergeleken met typisch ontwikkelende jongeren. In de discussie van hoofdstuk 2 worden de bevindingen verder bediscussieerd.

In **hoofdstuk 3** zijn symptomen van depressie in kinderen en adolescenten met een ASS onderzocht en hoe deze gerelateerd zijn aan coping strategieën (benaderende stijl, vermijdende stijl, maladaptieve stijl) en sociaal functioneren (gepest worden en negatieve vriendschap interacties). Kinderen en adolescenten met een ASS scoorden zichzelf hoger op symptomen van depressie dan typisch ontwikkelende kinderen en adolescenten. Hoofdstuk 3 liet zien dat een benaderende coping stijl (bijv. een oplossing zoeken voor het probleem of steun vragen van andere mensen) gerelateerd is aan minder symptomen van depressie in beide groepen. Daarnaast bleek in beide groepen een maladaptieve coping stijl (bijv. externaliseren) gerelateerd te zijn aan meer symptomen van depressie. Alleen in kinderen en adolescenten met een ASS bleek een vermijdende coping stijl op het eerste gezicht voordelig te zijn, gezien het een negatieve relatie bleek te hebben met symptomen van depressie. In hoofdstuk 3 wordt besproken wat de mogelijke consequenties zijn van het toepassen van deze vermijdende coping stijl op de lange termijn versus de korte termijn. Ten slotte bleek sociaal functioneren (gepest worden en negatieve vriendschap interacties) alleen in

kinderen en adolescenten met een ASS, een unieke bijdrage te leveren aan symptomen van depressie. Deze bevindingen worden verder besproken in de discussie van hoofdstuk 3.

In **hoofdstuk 4** wordt de associatie tussen affectieve en cognitieve empathie en reactieve en proactieve agressie onderzocht in kinderen en adolescenten met en zonder een ASS. Met deze onderzoeksvraag werd getracht een antwoord te geven op de vraag of agressief gedrag hetzelfde geïnterpreteerd kan worden in kinderen en adolescenten met een ASS als in typisch ontwikkelende kinderen en adolescenten. Ten eerste bevestigden de resultaten van dit hoofdstuk het idee dat kinderen en adolescenten met een ASS vooral beperkt zijn in cognitieve empathie en niet zozeer in affectieve empathie. Een belangrijke bevinding was dat affectieve empathie negatief gerelateerd is aan reactieve agressie in typisch ontwikkelende kinderen en adolescenten, maar positief gerelateerd is aan reactieve agressie in kinderen en adolescenten met een ASS. In de discussie wordt er verder ingegaan op deze bevinding en geconcludeerd dat beperkt empathisch begrip en regulatie van het ervaren van andermans emoties gerelateerd is aan agressie in kinderen en adolescenten met een ASS.

In **hoofdstuk 5** wordt het onderzoek beschreven naar de rol van emotioneel functioneren in pesten en gepest worden in kinderen en adolescenten met een ASS, vergeleken met typisch ontwikkelende kinderen en adolescenten. In het bijzonder werd er gekeken naar hoe twee basisemoties (boosheid en angst) en twee morele emoties (schaamte en schuld) gerelateerd was aan pesten en gepest worden in de twee groepen. In beide groepen, bleek minder schuld en meer boosheid gerelateerd te zijn aan meer pesten. Een opvallende bevinding was dat kinderen en adolescenten met een ASS, die meer moeite hebben met het reguleren van boosheid, vaker slachtoffer van pesten blijken te zijn. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op welke rol boosheid speelt in pestgedrag en victimisatie in kinderen en adolescenten met een ASS.

In **hoofdstuk 6** wordt de kwaliteit en stabiliteit van vriendschap onderzocht van jongen en meisjes met en zonder een ASS. De resultaten wezen uit dat de vriendschappen van jongens met een ASS minder stabiel waren dan die van jongens zonder een ASS. Daarnaast bleken vriendschappen van jongens met een ASS gekarakteriseerd te worden door meer negatieve vriendschap interacties en minder positieve vriendschap interacties vergeleken met vriendschappen van jongens zonder een ASS. Er werd geen verschil gevonden tussen de kwaliteit van vriendschappen van meisjes met en zonder een ASS. Emotioneel bewustzijn, empathie en prosociaal gedrag bleken allemaal gerelateerd te zijn aan positieve of negatieve vriendschap interacties in jongens met een ASS en gedeeltelijk in jongens zonder een ASS. Samengevat kwam uit dit hoofdstuk naar voren dat vriendschappen van jongens met een ASS wel degelijk een emotionele waarde hebben.

Hoofdstuk 7 is een samenvatting van alles resultaten en een discussie daarvan. Uit de resultaten kwam naar voren dat kinderen en adolescenten met een ASS lager scoorden op empathisch begrip, theory of mind en prosociaal gedrag, vergeleken met typisch ontwikkelende kinderen en adolescenten. Echter, er was geen verschil gevonden tussen de twee groepen in scores op emotioneel bewustzijn en de mate van gebruik van verschillende coping strategieën. De grootste verschillen waren te vinden in scores op sociaal functioneren, waarin kinderen en adolescenten met een ASS lager scoorden op kwaliteit van vriendschappen en de morele emoties schaamte en schuld en hoger op gepest worden vergeleken met typisch ontwikkelende kinderen

en adolescenten. Wat betreft de scores op psychopathologie, scoorden kinderen en adolescenten met een ASS vooral hoger op internaliserende problemen (zoals depressie en angst) vergeleken met typisch ontwikkelende leeftijdsgenoten. Alle onderzochte aspecten van emotieregulatie bleken gerelateerd te zijn aan sociaal functioneren psychopathologie in beide groepen. In dit hoofdstuk wordt geconcludeerd dat in kinderen en adolescenten met een ASS, de confrontatie met andermans emotie een stressvolle beleving is. Door gebrek aan cognitieve empathie weten deze kinderen minder goed hoe ze op andermans emoties moeten reageren, dat vervolgens kan leiden tot gevoelens van frustratie. Deze beperking heeft grote gevolgen en is gerelateerd aan bijvoorbeeld agressief gedrag. Dit roept ook de vraag op hoe we bepaald gedrag van kinderen en adolescenten met een ASS moeten interpreteren. Ten slotte worden in dit hoofdstuk implicaties besproken voor de praktijk en verder onderzoek.

